

© Prof. dr. Jouke van Dijk CREDES, 28-2-2007

Dynamiek, non-activiteit en werkloosheid

Presentatie CREDES-congres
'Meer werk, minder regels'
Martiniplaza, 28 februari 2007

Prof. dr Jouke van Dijk
Hoogleraar regionale arbeidsmarktanalyse
Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen
Rijksuniversiteit Groningen

jouke.van.dijk@rug.nl **RuG** www.joukevandijk.nl

1

© Prof. dr. Jouke van Dijk CREDES, 28-2-2007

Overzicht

- Trends op de arbeidsmarkt
- Non-activiteit en Werkloosheid
- Dynamiek op de arbeidsmarkt
- Krapte op de arbeidsmarkt
- Conclusies / Oplossingen

RuG

2

© Prof. dr. Jouke van Dijk CREDES, 28-2-2007

Trends op de arbeidsmarkt

- Economisch herstel, meer banen, meer vacatures
- Herstructurering: eenvoudige maakindustrie verdwijnt, groei in de dienstensector
- Kennisintensivering, opleidingsniveau stijgt
- Vergrijzing, binnen- en buitenlandse migratie
- Arbeidsaanbod moet omhoog: meer mensen aan het werk, vooral vrouwen en ouderen, meer uren, later met pensioen
- **Maar:** nog heel veel mensen in de WW, WWB en WAO met flinke regionale verschillen

RuG

3

© Prof. dr. Jouke van Dijk CREDES, 28-2-2007

The screenshot shows the nrc.nl website interface. The main headline is "Arbeidsmarkt bijna even krap als in 1970" (Labor market almost as tight as in 1970). The article is dated Monday, January 29, 2007, at 17:31. The author is mentioned as "Door onze redacteurs Eltje Jorritsma en Ben Vollaard". The article text states: "Het tekort aan personeel is in Nederland sinds 1970 niet zo groot geweest. Omdat de economische opleving doorzet, zal het personeelstekort waarschijnlijk nog dit jaar het 37 jaar oude record evenaren." There is also a "Bij dit artikel" (On this article) section with sub-points: "achtergrond - Vertrak babyboomers is nog maar het begin" and "Discussie - Wat zijn uw verwachtingen met de krapte op de arbeidsmarkt?".

RuG

4

Werkloosheid en non-activiteit

Hoeveel werklozen zijn er in Nederland?

RuG

© Prof. dr. Jouke van Dijk CREDES, 28-2-2007

Indicatoren onbenut arbeidsaanbod in Nederland eind 2006

- WLB = Werkloze beroepsbev. CBS 380.000
- NWW = Werkzoekenden CWI 605.000

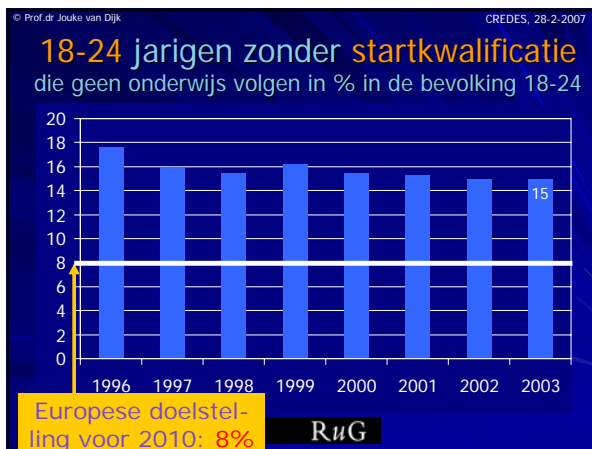
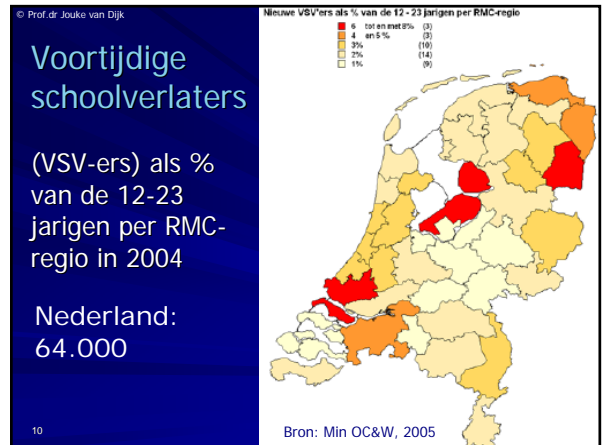
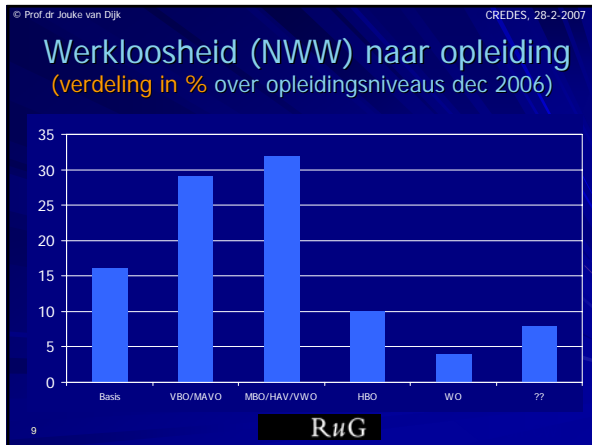
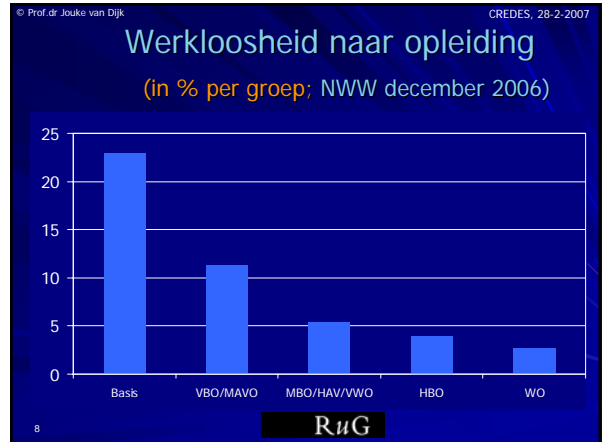
OAA = Onbenut ArbeidsAanbod (CBS):

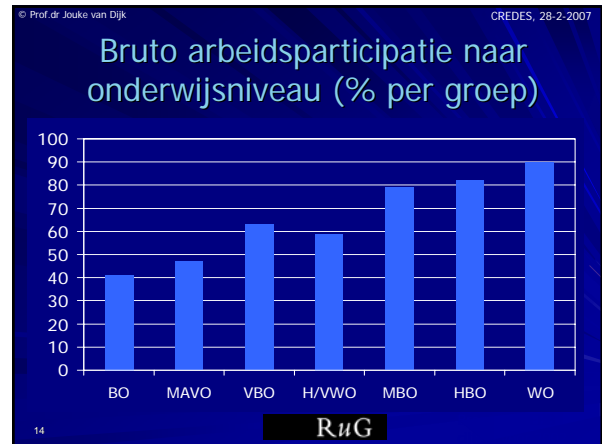
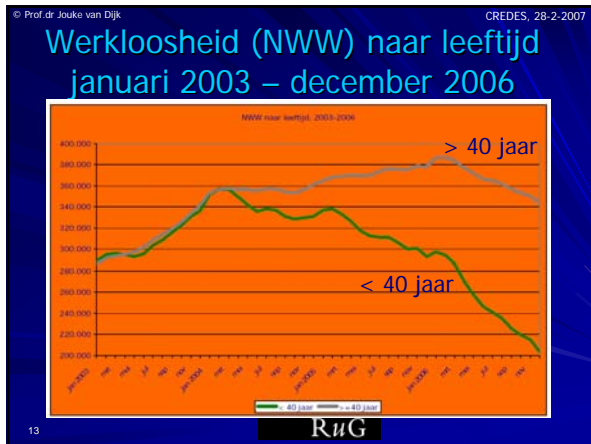
- Wil betaald werk >12 pw (2005) 1.045.000

MWU = Met Werkgerelateerde Uitkering

- WW, WWB/ABW, WIA/WAO-uitkering
- 325.000+310.000+(±)850.000 = (±) 1.485.000 net zoveel als in 1980!

7 **RuG**

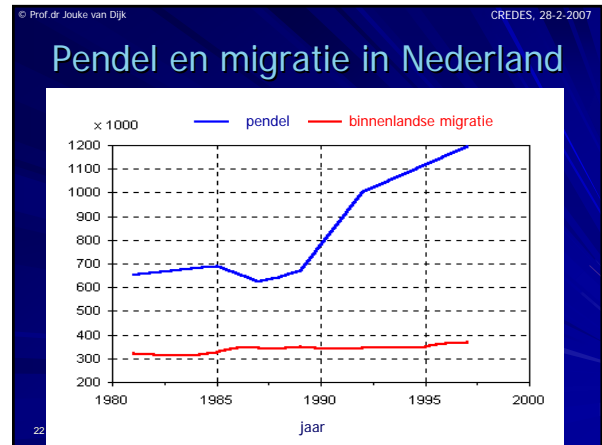
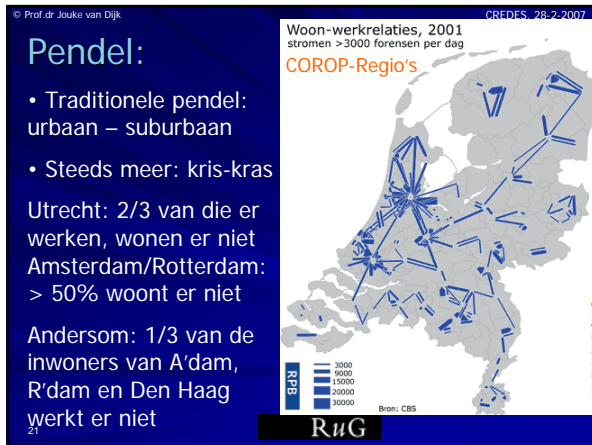
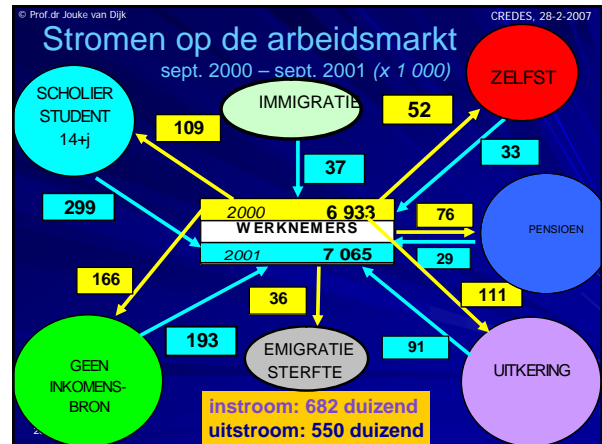
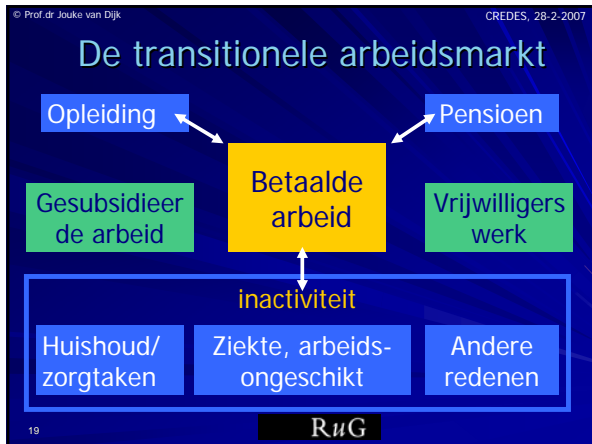
- © Prof. dr. Jouke van Dijk CREDES, 28-2-2007
- ### Werken we veel in Nederland?
- Participatiegraad van Nederland is boven het EU gemiddelde, maar we werken wel veel part-time, zowel vrouwen als mannen
  - Gewerkte uren per jaar per hoofd van de potentiële beroepsbevolking (= bevolking 15-64 jaar) in Nederland 936 uur net als Italië en België. Maar anderen werken veel meer: Zweden: 1066 Spanje 1100, UK 1184 en Zwitserland 1289 uur
  - **Veel mensen werken, maar wel weinig uren**
- 15 **RuG**

- © Prof. dr. Jouke van Dijk CREDES, 28-2-2007
- ### Productieve arbeid
- Per dag besteden mannen en vrouwen ca. 6½ uur aan productieve activiteiten
  - Onbetaald productie is groter dan de betaalde: mannen krijgen bijna 2/3 van de productieve uren betaald, vrouwen minder dan 1/3
  - **er is dus een grote sociale economie!**
  - Gesubsidieerde arbeid en vrijwilligerswerk
- 16 **RuG**

Dynamiek op de arbeidsmarkt

RuG

- © Prof. dr. Jouke van Dijk CREDES, 28-2-2007
- ### Dynamiek op de arbeidsmarkt
- In- en uit het arbeidsaanbod: schoolverlaters, pensionering, levensloopverlof
  - Meer of minder uren
  - Van baan naar baan tussen bedrijven
  - Interne en externe arbeidsmarkt
  - Beroeps- en functiemobiliteit, carrièreverloop
  - Van- en naar uitkering
  - Ruimtelijk mobiliteit: pendel en migratie
  - Sectorale werkgelegenheidsverschuiving, globalisering, lage lonen landen
- 18 **RuG**

- © Prof. dr. Jouke van Dijk CREDES, 28-2-2007
- ## Braindrain van hoger opgeleiden ?
- RUG Studenten vasthouden geen doel op zich
  - Van de WO - studenten komt 40% van buiten het Noorden en 55% gaat buiten het Noorden werken na het afstuderen (HBO ruim 40%)
  - Ca. 75% van de economen en de bedrijfskundigen verlaten het Noorden, van de medici maar 35%
  - Degenen met noordelijke wortels komen vaak terug als er maar banen zijn (ook voor de partner!)
- Carrièreperspectief bieden in Noorderlink verband?
- Traineeship, high-potential programma?
  - Baan voor partner regelen?
- 23 RuG

- © Prof. dr. Jouke van Dijk CREDES, 28-2-2007
- ## Werknemersmobiliteit
- Ca. 20% van de werknemers verandert binnen twee jaar van baan
  - Daarnaast verandert 10-15% binnen twee jaar van functie binnen dezelfde organisatie
  - Nederlandse werknemers zijn net zo mobiel als in Spanje, Finland, Ierland, UK en Denemarken
  - In Duitsland, Portugal, België en Italië is de werknemersmobiliteit bijna de helft lager
  - **Ofwel: met de mobiliteit op de arbeidsmarkt is niet zoveel mis**
- 24 RuG

© Prof. dr. Jouke van Dijk CREDES, 28-2-2007

Werknemers zeggen vaker zelf op
 Uitgegeven: 23 januari 2007 10:28

AMSTERDAM - Werknemers wisselen vaker uit eigen wil van baan. Van die mensen die vorig jaar vertrokken bij hun werkgever deed 65 procent dat op eigen initiatief. Het jaar daarvoor lag dit percentage op 43. Dat betekent een stijging van ruim twintig procent.

In 2006 vertrok 65% op eigen initiatief, in 2005 was dat maar 43%

Gemiddeld blijft men 9 jaar bij de zelfde werkgever

Hoge mobiliteit heeft ook nadelen

25

© Prof. dr. Jouke van Dijk CREDES, 28-2-2007

Baanmobiliteit 1999-2000

Bedrijfstak	Baancreatie	Vernietiging	Totaal	Netto
Industrie	6.0	6.1	12.1	-0.1
Handel	10.9	7.6	18.5	3.3
Vervoer&Communi	9.7	5.1	14.8	4.6
Financiële Instell.	7.1	7.2	14.2	-0.1
Kennisintensieve zakelijke diensten	13.9	8.3	22.2	5.6
Kennisextensieve zakelijke diensten	14.2	13.3	27.5	0.9
Openbaar bestuur	3.0	1.4	4.4	1.6
Gezondheidszorg	6.3	2.9	9.2	3.4
Totaal	9.8	7.4	17.2	2.4

26 **RuG** Van Leeuwe et al, 2005, WRR

- © Prof. dr. Jouke van Dijk CREDES, 28-2-2007
- ### Conclusies
- De arbeidsmarkt wordt krap door het aantrekken van de economie en de vergrijzing
  - Er zijn nog 1,5 miljoen mensen met een werkgerelateerde uitkering
  - We werken heel veel in deeltijd
  - Jaarlijks 64.000 voortijdige schoolverlaters
  - De arbeidsmarkt is zeer dynamisch, maar niet voor iedereen
  - Meer dynamiek kan leiden tot hoge kosten van werving en selectie en tot files
  - Soepeler ontslag creëert onzekerheid: lagere arbeidsproductiviteit
- 27 **RuG**

- © Prof. dr. Jouke van Dijk CREDES, 28-2-2007
- ### Oplossingen voor krappe arbeidsmarkt
- Macro:**
- Arbeidsproductiviteit verhogen, outsourcen productie
  - Migranten aantrekken
  - Meer uren werken, langer doorwerken
- Micro:**
- Meer betalen, goede arbeidsvoorwaarden
  - Meer flexibiliteit? Soepeler ontslag?
- Arbeidsmarktbeleid en/of HRM-beleid?**
- Maar:** leidt het inschakelen van de 1 - 1,5 miljoen mensen die aan de kant staan niet tot meer welvaart en geluk, desnoeds met 500.000 gesubsidieerde banen?
- 28 **RuG**

© Prof. dr. Jouke van Dijk CREDES, 28-2-2007

Dynamiek, non-activiteit en werkloosheid

Presentatie CREDES-congres
 'Meer werk, minder regels'
 Martiniplaza, 28 februari 2007

Prof. dr Jouke van Dijk
 Hoogleraar regionale arbeidsmarktanalyse
 Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen
 Rijksuniversiteit Groningen

jouke.van.dijk@rug.nl **RuG** www.joukevandijk.nl

29